

DREMPELS VOORKOMEN EROSIE EN VERVUILING OPPERVLAKTEWATER

Het Interprovinciaal Proefcentrum voor de Aardappelteelt (PCA) werkt samen met 2 loonwerkers om het toepassen van erosieremmende drempels tussen de ruggen te bevorderen. De aanleiding hiervoor is het strengere erosiebeleid in Vlaanderen.

— Patrick Dieleman

Gedeputeerde Sander Vercamer, voorzitter van het PCA, legde het verband met een aantal aspecten van het beleid. De Europese kaderrichtlijn Water bepaalt dat de kwaliteit van ons oppervlakte- en grondwater in 2015 in orde moet zijn. Dit raakt ook de landbouw, bijvoorbeeld via de erkenning van gewasbeschermingsmiddelen. De Vlaamse overheid bemonstert waterlopen en grondwater en volgt de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen op. Slechte resultaten kunnen leiden tot het intrekken of niet-verlengen van de erkenning van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen. “De ontwikkeling van nieuwe middelen is zeer duur. Het aantal nieuwe middelen dat jaarlijks erkend wordt is dan ook zeer beperkt. We moeten dus met zijn allen spaarzaam zijn op het pakket erkende middelen.”

Begeleiding

Vercamer verwees ook naar de inspanningen van de praktijkcentra om samen met land- en tuinbouwers de nitraatproblematiek aan te pakken onder de koepel van het Coördinatiecentrum Voorlichting en Begeleiding duurzame Bemesting (CVBB). Een ander aspect is de beheersing van erosie. “Erosie gaat verder dan het ongewilde verlies van grond. Lokale overheden, landbouwers en burgers worden vooral geconfronteerd met de zichtbare grondverplaatsing en wateroverlast, maar ook gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen spoelen af. De provinciale diensten werken al jarenlang maatregelen uit om de erosie onder controle te krijgen. De samenwerking met de praktijkcentra en de Administratie Duurzame Landbouwwontwikkeling (ADLO) is een heel goede ontwikkeling. De werking komt op die manier dicht bij de praktijk, bij de telers en hun beroepsverenigingen. Er is een wil in de sector om erosie aan te



De mini-Dykers van Grimme zijn uitgerust met 3 schoepen, die putjes en kleine drempeltjes maken in de voren.

.....
**Vanaf 2016 mag je geen
aardappelen meer telen op
sterk erosiegevoelige (rode)
percelen, tenzij met drempels.**
.....

pakken aan de bron. Het is nog zoeken naar de juiste infrastructuur, maar de zoektocht werpt zijn vruchten af.” Sander Vercamer refereerde naar de winnende innovatie uit Wallonië bij de vorige editie van de Inno Potato Award. De bekroonde innovatie was een aangepaste machine voor de aanmaak van aardappeldrempels in één werkgang bij het planten. “Het is aan de Vlaamse telers om op die weg

verder te gaan. In elk geval staan onze diensten klaar om de sector te begeleiden bij zijn inspanningen om de erosie in ruggenteelten te minimaliseren en om de de nieuwe technieken verder te promoten en op punt te stellen.”

Projecten

Marc Goeminne van het PCA overliep een aantal projecten, waaraan het PCA werkt. Er is een project dat diffuse verontreiniging door gewasbeschermingsmiddelen wil voorkomen, onder meer door drift te vermijden. Daarin kadert ook het voorkomen van afspoeling door erosie. Het effect van drempels tussen de aardappelryggen werd al uitgebreid onderzocht en gedemonstreerd. Vanaf 2015 zullen op de zeer sterk erosiegevoelige (paarse)

percelen geen aardappelen meer kunnen geteeld worden, tenzij er drempels worden aangelegd. Vanaf 2016 is dit ook het geval voor de hoog erosiegevoelige (rode) percelen.

Kürt Demeulemeester van Inagro vertelde over de situatie in West-Vlaanderen. In Heuvelland en Poperinge liggen veel erosiegevoelige percelen. Het aanleggen van drempels tussen de ruggen reduceert het afvloeien van water en het verlies van substraat sterk. Er werden proeven uitgevoerd met de Dykermachine van Grimme en met de Barbutte van

werkgang gebeuren tijdens het planten. Een aparte bewerking kost meer tijd en energie. De machine moet ook praktisch blijven. Om te vermijden dat de planter wegens het extra gewicht en de grotere lengte te zwaar zou worden, moeten de extra opgebouwde hulpstukken beperkt zijn in ruimte en in gewicht. Bovendien moeten de drempels voldoende groot zijn en voldoende dicht bij elkaar liggen om afspoeling te remmen en infiltratie te bevorderen. Ze moeten ook stevig genoeg zijn om een zware onweersbui te weerstaan.



Bij de machine van Serry worden klepjes alternerend neergelaten en opgetild om drempeltjes te vormen.

Cottard. Een nadeel was dat men de drempels moest aanleggen in een aparte werkgang. De kritiek dat de drempels het spuiten en het rooien kunnen bemoeilijken, weerlegde Kürt met de opmerking dat men de drempels achterwege zou kunnen laten in de spuitsporen. "Bij het rooien rijden veel machines niet door de ruggen. In het andere geval kan men een *chasse diguette* voorzien, een ganzenvoet die gemonteerd wordt voor het wiel om de drempels te vernietigen."

Demonstratie

Twee loonwerkers spelen in op het thema. Beiden hebben een machine ontwikkeld waar het planten en het aanleggen van de drempels in één werkgang gebeurt. Voor de demo vertelde Ilse Eeckhout van het PCA dat het belangrijk is dat telers en loonwerkers in de Vlaamse Ardennen nu al ervaring opdoen met de techniek van drempels. Het PCA stelt een aantal uitgangspunten voorop. De drempelbouw moet bij voorkeur in één

Vorig jaar werden op een 100-tal ha paarse percelen aardappelen geteeld. Op rode percelen is het areaal veel hoger. Het is dus echt wel nodig om technische oplossingen te zoeken.

Lieven De Wilde uit Kruishoutem is een loonwerker die ook zelf aardappelen teelt. Hij plant heel wat aardappelen op hellende percelen in de streek van Oudenaarde. In samenwerking met de firma Grimme werd een verkleinde versie van

de al genoemde Dyker achteraan op de plantmachine geïnstalleerd. Het systeem heeft 3 schoepen die ronddraaien tussen de ruggen (zie foto p. 43). De schoepen scheppen grond, waardoor een putje en een drempeltje ontstaan. Dankzij het putje hoeven de drempels zelf minder groot te zijn. Dat ondervangt de kritiek van sommige tegenstanders. Een nadeel is dat de onderlinge afstand tussen de drempels niet kan worden ingesteld. Dit hoeft geen bezwaar te zijn wanneer de praktijk uitwijst dat ze het water voldoende ophouden.

Loonwerkbedrijf Serry Agri uit Zingem ontwierp op zijn Miedema CP42T een eigen systeem om drempels te maken. Met behulp van luchtdruk (via de compressor op de tractor) wordt een klep aangestuurd die grond tussen de ruggen meetrekt tot een drempeltje gevormd is. Daarna wordt de klep even opgetild. De frequentie waarmee de klep omhooggaat is regelbaar. Daardoor kunnen de grootte en de onderlinge afstand van de drempeltjes worden aangepast naargelang van de bodemomstandigheden. De kleppen zitten praktisch volledig tussen de aardkappen waardoor de machine nauwelijks langer geworden is.

In de regio Poperinge wordt in de eerste week van juli een demonstratie georganiseerd met machines van Cottard en Grimme. Ook een prototype van AVR zal uitgetest worden. Vooraf worden al enkele proefpercelen aangelegd, zodat de bezoekers de werking ervan begin juli kunnen evalueren. Het PCA voorziet in mei ook een demo tijdens het aanplanten van een proefveld in Horebeke. ■

MEER INFORMATIE

Voor meer informatie over deze techniek kan je contact opnemen met het PCA (Marc Goeminne of Ilse Eeckhout), 09 381 86 91, pca@proefcentrum-kruishoutem.be of Inagro (Kürt Demeulemeester of Annelies Pollentier), 051 27 32 00, info.aardappelen@inagro.be.